

Gniježđenje daurske lastavice (*Hirundo daurica*) na području Gojevića (opština Fojnica)

Breeding of Red-rumped Swallow (*Hirundo daurica*) in the area of Gojevići (Fojnica district): From the time of its first appearance (arrival) in 1998. Red-rumped Swallow (*Hirundo daurica*) could be regularly seen in Gojevići village (Fojnica district).

Kao i svake godine, i u proljeće 1998., u neposrednoj blizini moje kuće napravio sam blatnu kaljužu. Naime, volio sam posmatrati lastavice dok dolaze i sakupljaju blato koje koriste kao gradivni materijal za svoja gnijezda. S druge strane, činio sam im veliku uslugu jer ako je proljeće suho, lastavicama može biti veliki problem pronaći dovoljno vlažno i mekano blato koje je prikladno za gradnju. Na tu „vještačku“ blatnu kaljužu redovito su dolazile dvije vrste lastavica: piljak (*Delichon urbica*) i lastavica (*Hirundo rustica*). Međutim, te godine, vjerovatno privučena svojim rođacima, neočekivano se pojavila daurska lastavica (*Hirundo daurica*). Zanimljivo je da nije uzimala blato, ali kad sam joj ponudio nekoliko mekanih, donjih pera od domaće živine, odmah je uzela. Nosila ih je u pravcu jednog kamenoloma, a u blizini je bilo i postrojenje za proizvodnju pijeska-separacija. Pretpostavio sam da tu negdje mora biti i gnijezdo. Iste godine ove ptice sam redovito viđao i u Smajlovićima, koji su udaljeni desetak kilometara sjeverno od Fojnice. Nakon određenog vremena, par kojemu sam davao perje doveo je troje mladih na žice dalekovoda ispred moje kuće. Od tada svake godine redovito viđam daursku lastavicu u Gojevićima. Tako sam prve ptice u godini zabilježio u sljedećim periodima: 22.04.2003. (dvije ptice), 12.05.2006. (jedna ptica), 03.05.2008. (dvije ptice). Godina, za koje nemam podatke o datumu dolaska (1999, 2000, 2001, 2002, 2004, 2005 i 2007), redovito sam ih viđao u Gojevićima, ali tako kasno da nisam ni bilježio kada su stizale. Tih godina i nisu podizale mlade.

Prilikom povratka sa Vranice 05.07.2008. Dražen Kotrošan, Ilhan Dervović i Dejan Kulijer su svratili u Gojeviće i zajednički smo posjetili kamenolom i separacije gdje su se ranije daurske lastavice najviše zadržavale. Krenuli smo u potragu za

materijalnim dokazom o gniježđenju čime bi potvrdili Gojeviće kao najsjeverniji nalaz gniježđenja ove vrste u Bosni i Hercegovini. Gnijezdo smo pronašli na separaciji u jednom hambaru gdje se sakupljao pijesak za prodaju. Nalazilo se u kutu između nosive betonske grede i betonskog plafona na oko desetak metara iznad zemlje. Međutim, gnijezdo nije bilo ovogodišnje nego iz ranijih godina. Jedna strana gnijezda je bila odvaljena, a u prostranoj centralnoj komori svoje gnijezdo je napravila lastavica (*Hirundo rustica*). Ugodno sam bio iznenađen 25.08.2008. kada sam kroz otvoren prozor čuo zovove *daurskih lastavica*. Po pjesmi se moglo čuti da ih ima više. Na žici dalekovoda sjedilo je pet mladih, dok su dvije odrasle ptice neprestano dolijetale do mladih i hranile ih. Vrijeme je bilo prohladno. U takvim uslovima ni insekti ne polijeću ili lete jako nisko. Zbog toga su letjele nisko iznad zemlje pokušavajući nešto uloviti. Cijela lastavičja obitelj se zadržala na tom području oko sat vremena. Nakon toga, svih sedam ptica je odletjelo u pravcu ranije navedene separacije i kamenoloma.

Damir Iviš

Ornitološko društvo „Naše ptice“, Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com